

SLOVENSKA ZEMLJA

[Glasilo slovenskega kmečko-delavskega ljudstva]

Leto I.

Izhaja začasno dvakrat na mesec. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trnovski pristan 14/I. — Tisk J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren: L. Mikuš. — Kdor želi, da mu neobjavljen rokopis vrnemo, naj priloži znamke za poštino. — Naročnina mesečno Din 3.—, četrletno Din 9.—, letno Din 36.—. — Čekovni račun št. 16.782. — Plača se lahko tudi v nerabljenih poštinih znamkah. — Oglasi po dogovoru. — Za konsorcij, izdajatelj in urednik Pavel Kreutzer v Ljubljani.

Štev. 7.

Lr.

Dvojna osnova

Naša politika ima dvojno osnovo: narodno ali slovensko in ljudsko ali kmečko-delavsko.

I.

Zgodaj se je imenovala naša zemlja „Slovenija“ (v IX. stoletju), naš narod „Slovenci“ in naš jezik „slovenski“. Toda to narodno ime so že takoj ob početku naše naselitve izpodirala pokrajinska imena, kakor posebno Kranjska in Karantanija ali Koroška, pozneje še Štajerska, Goriška itd. Zgodaj smo izgubili svojo narodno svobodo, ko nas je tujec razbil na posamezne drobce. Nikdar več nismo bili svobodni vsi skupaj. V Avstriji je bila sicer združena skoraj vsa Slovenija, toda razčlenjena po zgodovinskih deželah, kjer so odločali Nemci in Italijani. Kakšnih 100.000 Slovencev je bilo pod Ogrsko in Italijo. Danes po svetovni vojni je v tem oziru slabše, ker živi okrog 500.000 Slovencev izven Jugoslavije.

Vsak narod, ki se zaveda samega sebe, da hoče živeti in napredovati po svoje, mora imeti pred očmi svoj končni namen: **združenje**. Ne more biti v tem oziru razločka med velikimi in malimi narodi, ker vsi imajo naravno pravico do svojega svobodnega življenja. To pravico si morajo izbojevati. Seveda je lažje za velike kakor za male narode. Zato si pa mali narodi iščejo zaveznikov, da si skupaj z njimi ustvarijo svobodno državo, ki naj jih varuje pred pohlepom velikih narodov.

Slovenci smo se 1918. leta združili s Hrvati in Srbi v skupno državo Jugoslavijo — ne zato, da bi morebiti opustili svoj jezik, svoje ime, svojo omiko in svoje gospodarstvo, ampak iz tega namena, da si vse to zavarujemo, ohranimo in izpopolnimo.

Poleg hrvaškega obstaja tudi **slovensko vprašanje**, ko terjamo dejansko enakopravnost, posebno odločanje glede svojega denarja.

Nasprotniki nam očitajo separatizem, to se pravi: ločitev ali razdružitve. Ta očitke ni resničen, ker nečemo iz Jugoslavije, ampak si le želimo v njej takšne preuredbe, da bomo gospodarji svojih misli in žepov. Država smo tudi mi. Razume se, da odklanjamo fašistični način vladanja ne samo drugod, ampak tudi doma, ker zagovarjamo brez pridržkov vlado ljudstva. Demokratična misel je bila, ki smo se je Slovenci oprijemali v dosedanjem svojem razvoju; ista misel nas mora voditi dalje, ker samo z njeno pomočjo lahko napredujemo.

Drugi nam očitajo, da hočemo pod Hrvate ter ločiti od Slovenije dve deželi: **Belo Krajino in Prekmurje**. Že naše načelo svobode in združenja vseh slovenskih dežel nasprotuje temu očitku. Ni naša krivda, ako v svojem listu „Slovenska zemlja“ ne moremo jasno in javno pobijati tega očitka, čeprav smo to poskušali. Povemo samo toliko, da je sedanjí vodja hrvaškega naroda, gospod dr. Maček, še v zadnjem času javno trikrat poudaril, da **Slovenija pripada Slovincem**. Prvikrat je to storil ob svojem obisku Bele Krajine, drugič v razgovoru z urednikom lista „Slovak“ in tretjič v članku „Slovenske zemlje“ o razmerju Hrvatov do Slovencev. Odklanjamo vsako gospodstvo naroda nad narodom, ker hočemo obdržati svoje. Živeti si želimo v sporazumu s Hrvati in Srbi kot enakopravni med enakopravnimi, svobodni med svobodnimi.

II.

Slovenci smo kmečko-delavski narod. Kmetom, obrtnikom in delavcem pripada moč v naši deželi.

Sedanjí način gospodarstva v družbi in državi ni bil od nekdaj tak in tudi ni večer. Svoje dni je odločalo v družbi in državi **plemstvo**, ki je dežele in ljudi kupovalo in prodajalo, dedovalo in zamenjavalo kot blago. Plemstvo, veliki

zemljiški lastniki so bili narod, ki je vladal. Ti časi so deloma minili, ker se je ta oblika življenja v družbi in državi morala umakniti drugi, ki so jo predstavljali **meščani**. Zavladale so tovarne in stroji, trgovina in banke, narod so postali tiisti, ki so razpolagali z denarno močjo. Ti so prišli do vlade. Seveda niso veliki zemljiški lastniki čisto izginili, ampak njih prejšnji nasprotniki, meščani, so se združili z njimi v strahu pred **kmeti in delavci**, ki so začeli vstajati, da postanejo sami pravi narod, ker so v večini.

V tem boju gre za popolno preosnovo; zakaj nekaj ne more biti na svetu v redu, ako umrú milijoni od lakote ali se zaradi pomanjkanja usmrte sami, medtem ko lastniki živil zaradi padanja cen namenoma uničijo na milijone kg žita, riža, sladkorja in mesa, kakor se je to zgodilo lani v različnih državah. In te razmere se ne dajo popolnoma odstraniti drugače kakor s tem, da zemlja pripade tistemu, ki jo sam obdeluje, ter da ne bodo velika podjetja last posameznikov ali njihov skupin, ampak celote delovnega ljudstva.

Tudi pri nas se vrši isti boj; zakaj izkoriščanje je isto, ko eni delajo veliko, a zaslužijo malo ali so celo brezposelni, čeprav bi delali radi, drugi pa delajo malo ali celo nič, a imajo vsega v izobilju. Povedati je treba, da **edino družbi koristno delo** daje pravico do plačila, ker oderuh in slepar tudi delata po svoje, pa ne za družbo, ampak zase.

Meščanske ali gosposke stranke, kakor jih navadno v življenju imenujemo, ne bodo same ob sebi prepustile oblasti kmetu in delavcu; zakaj pri njih odločajo veliki tovarnarji, veletrgovci, veleposessniki in bankirji, ki so ta gospodarski red ustvarili in ga vzdržujejo, ker jim koristi. Posamezniki med njimi so lahko še takó dobri ljudje, a dokler ne pade sistem, je njih dobrota kaplja v morje; zakaj kmet in delavec ne prosita milosti, ampak se bojujeta za pravico, ki jima gre, ker sta neobhodno

potrebna za družbo, ki naj bi slonela na delu in ne na denarju. Naše geslo mora biti: **Vsak naj dela za družbo po svojih sposobnostih, a dobiva od družbe plačilo po svojem delu!**

Kadar se potegujemo za korenito izpremembo v korist delovnega ljudstva, prihajajo nasprotniki radi z očitkom **komunizma**. Povemo jim, da danes komunizma prav za prav nikjer ni, tudi v Rusiji ne, čeprav so ga tam nekateri poskušali, a ti poskusi niso uspeli. Posnemamo to iz gospodarsko-političnega poročila, ki ga je lani podal svojim somišljenikom sam Stalin, današnji ruski oblastnik. Po njegovem niso uspeli ti poskusi zató, ker so nekateri izenačevali osebno življenje in življenjske potrebe, da ni imel kmet ponekod osebno ne perutnine ne drobnice ne krave ne žita ne vrtno zemlje, a izučen in neizučeni delavec v tovarni naj bi bila delala vsak v svoji stroki, zaslužek pa odajala v skupno blagajno, iz katere bi si bila delila na enake dele. Ako pomeni komunizem takšen način življenja, da imajo vsi delovni ljudje enako pravico do gospodarskih užitkov po svojih potrebah, potem ne smemo nikdar pozabiti, da so potrebe ljudi bile in bodo različne kakor tudi okus. Skupno delo se mora ozirati na posameznika, a posameznik na skupnost.

Niti nismo politični separatisti niti gospodarski komunisti v naznačenem pomenu. Naša narodna in ljudska načela so jasna in odkrita. Iz slovenstva moramo črpati svojo moč v omiki, iz kmetovstva in delavstva moramo črpati svojo moč v gospodarstvu.

Razlagajte znancem

in prijateljem program

„Slovenske zemlje“!

Jedro naše politične zgodovine

VI.

Prečanski politiki so hodili v narodno skupščino v Beograd, ne da bi se bile pokrajine zavedle svojih pravic in svoje moči v državi. Ni jim bilo na misli, da bi novim pokrajinam obvarovali zajamčeno enakopravnost. Politična malomarnost, kateri se je slovenski narod vdal v odločilnem zgodovinskem trenutku svojega življenja ter kratkovidnost njegovih voditeljev, je imela bridke posledice, ki jih od dne do dne hujše občutimo.

Nikakor pa ne smemo govoriti o kaki nadvladi srbskega ljudstva; kajti srbsko ljudstvo, to je srbski kmet, je čisto nekaj drugega kakor njegovi vodilni politiki.

To ljudstvo je v jedru enako pošteno in demokratično kakor naše ali hrvaško in hoče živeti od svojega dela, ne pa na tuj račun. Da pa se godi srbskemu delavcu in kmetu ena-

ko slabo kakor našemu in hrvaškemu, je to le zasluga tiste velegospode.

Radić je pa nasprotno trdil, da mora ljudstvo, narod sam vladati ter dobiti, kar mu gre. Mogoče, da politična taktika Stjepana Radića ni bila dobra; toda njegova politična misel je bila vsekakor prava. Zato so ga tudi vsi srbski, hrvaški in slovenski politiki ostalih strank najbolj soyržili, blatili in smešili. Čutili so, da bi odleteli kot suho listje v vetru, če bi narod res prišel do take svobode, kakršno mu je hotel priboriti Stjepan Radić.

In tako se je zgodilo, da je dne 8. avgusta 1928. leta postal smrtna žrtev atentata z dne 20. junija 1928. leta.

VII.

Spričo tega je potrebno, da se slovenski narod politično res dobro zadrži ter prelomi z dosedanjim po-

litikarjenjem. Brezobzirno in odkrito mora spoznati ne le grehe svojih voditeljev, temveč tudi svoje lastne, ki jih je storil iz nemarnosti, brezbriznosti, lenobe ali strahopetnosti. Danes moramo resnici neustrašeno pogledati v oči, jasno vedeti, kaj hočemo, ter to, kar hočemo, tudi dosledno zahtevati.

Nam Slovincem so zmerom vsevprek očitali, da nismo državotvoren, ampak suženjski narod. To je tudi res; kajti kakor smo se v Avstriji zaradi posebnih razmer navadili gledati državo zgolj kot svojo sovražnico, tako smo tudi v Jugoslaviji po zaslugi

svoje politične lenobe gledali v državi le nekako neizogibno zlo. Zato smo z voditelji države meščetarili za drobtinice in pred njimi klečepazili, ne da bi se bili povzpeli na svobodno stališče: tudi mi

smo država in vemo, kaj je naša pravica in kaj je naša dolžnost.

Tega mora biti konec in Slovenci moramo postati politično zrel in državotvoren narod. Zato si moramo postaviti načelo, da je edino slovenski narod sam izvir sleherné politične oblasti, ki se izvršuje nad njim, in da ne sme biti narod nikdar oviran pri izvrševanju te oblasti.

Le če združeni pogumno vztrajamo na tem načelu, si bomo priborili svoje človeške in narodne pravice ter izvršili nalogo, ki nam jo čas nalaga. Ta naloga se pa sklada z željami naših prednikov in se glasi: Zedinjena Slovenija kot enakopraven ud jugoslovanskih narodov, združenih v skupni državi, v kateri bo slehernemu državljanu zajamčena njegova pravica do dela in vseh sadov napredujoče omike. (Konec.)

Prispevajte za tiskovni sklad „Slovenske zemlje“!

Dr. Vekoslav Kukovec:

Za svobodo

Ko je še divjala svetovna vojna, so sklenili odborniki jugoslovanskega odbora v zvezi z vlado kraljevine Srbije, oboji v pregnanstvu na otoku Krfu, da sporazumno ustvarijo skupno, demokratično vladno državo. Gotovo so to iskreno mislili. Vodja hrvaškega naroda Stjepan Radić je 1924. leta sprejel vidovdansko ustavo, četudi Hrvatoma ni bilo mogoče pri njenem sprejetju sodelovati, gotovo v zaupanju, da bode po njej vsem narodom omogočeno napredovati. Po nasilni smrti vodje hrvaškega naroda so pa sklenili dne 1. avgusta 1928. leta Hrvati, Srbi in Slovenci, združeni v kmečko-demokratski koaliciji, pod težkimi doživljaji in razočaranji, da se bodo borili preko historičnih individualitet za svojo boljšo bodočnost, kateri sklep so sprejeli izrečno tudi slovenski zastopniki koalicije. Še kratko pred svojo smrtjo je Stjepan Radić na shodu v Dubrovniku celó izrečno pohvalil Slovence dr. Gregorja Žerjavo zaradi njegovih zaslug za organizacijo te borbe. Ob božiču istega leta se je pa peljal skozi Zagreb v Belgrad g. dr. Kramer in obljubil prijateljem, da jim ob povratku poroča o stanju stvari. Povrnil se je pa, ne da bi se bil ustavil v Zagrebu in poročal svojim prijateljem, kar je vzbudilo hude slutnje.

Kako upravičena je bila ta velika nezadovoljnost Hrvatov, sem spoznal dobrobra 1931. leta, ko sta vstopila v vlado tudi Slovenca gg. dr. Kramer in Pucelj, ki sta pripravila volitve, o katerih so na banski upravi v Ljubljani izjavili, da bodo izvedene po takem umetnem volilnem redu, da ne bo mogel nihče drugi zmagati kakor tisti, ki ima v rokah volitveni aparat, to je vlada.

Doba, ki je potem nastopila, je bila doba nasilstva. Minister te vlade, g. dr. Kramer, je na očitek prijatelja iz lepših časov sam o sebi potožil, če se je kdo odločil, da poje žabo, mora potem kar naprej žabe požirati. Nekako podobno se je odločil dne 5. maja t. l. gospod B. Jevtić; toda ni mu dobro storilo in kmalu se je zgrudil.

Da se je g. Jevtiću tako slabo obneslo, pa ni zasluga bivše SLS, zakaj ta je razglasila, da ji ne kaže, da bi se izpostavljala preganjanju, ter se zato ni udeležila boja proti nasilnemu režimu. Seveda, vsak boj je trpljenje in zato od slovenskih politikov nimajo zasluge za padec režima ne g. dr. Kramer, Pucelj in Marušič ne bivša SLS. Zaslugo ima edino tistih 23.000 Slovencev, ki so pomagali nosilcu liste dr. Vl. Mačku.

Zmago, katero smo dosegli letos 5. maja, moramo pa še utrditi ter se zato bojevati do konca.

Ko sem bil nedavno v Zagrebu na političnem sestanku zaveznikov dr. Vl. Mačka, sem videl, da v današnjih

razmerah vsi priznavajo dr. Mačka za svojega voditelja, čeprav je bilo vmes štiri petine Srbov. Prečanski srbski zavezniki dr. Mačka so odločno izjavili, da je zmaga hrvaških zahtev tudi njihova zadeva, ki je pri njej udeležena enako Vojvodina kakor Bosna in Slovenija. Pa tudi g. Ljuba Davidović je prav istega dne izjavil v Šabcu pri Belgradu kot vodja demokratskih Srbov iz Šumadije, če Hrvatje zahtevajo svobodo, jim jo je treba v okviru države dati; zakaj država ne more biti zgrajena na bajonetih, ampak na medsebojni ljubezni. Zato moramo Hrvatoma dati, kar zahtevajo, da bodo v tej državi srečni in zadovoljni.

Ker so Hrvatje z odločnostjo dne 5. maja dosegli zmago nad nasiljem, so se vzbudili tudi Slovenci, ki so prav tako nasprotniki krivice in nasilstva. Moralna zmaga volilcev g. dr. Mačka je strogost g. B. Jevtića in vlada, ki je prišla za njegovim režimom, nam je podpisala menico za svobodo in pravične volitve.

Zdaj smo se Slovenci in Hrvatje odločili, da predložimo v plačilo menico, ki jo je vlada podpisala. Mirno čakamo, da stori vlada svojo dolžnost.

Naš narod je zrel, pravico ima do svobode, ktere je tudi vreden, in zato je ni sile, ki bi mu jo mogla krati. Slovenski kmet in slovenski delavec vsta danes enako kakor hrvaški tovariš, komu smeta zaupati in od koga rešitve pričakovati.

Naročajte „Slovensko zemljo!“

Kje je zgodovinska resnica?

V časniškem sporu, ki je nastal med „Jutrom“ in „Slovenecem“ zaradi tako imenovanih punktacij in resolucije kmečko-demokratske koalicije iz 1928. leta, se kaže zgodovinska resnica takole:

„Slovenec“ (uvodnik „Naša ravna pot“ z dne 10. t. m.) je pravilno poudarjal, da „punktacije“ niso vsebovale odpada od skupne države, ker država sploh ni bila v obravnavi, ampak samo notranja njena preureditev. Na drugi strani je pa za vsakega poznavalca očitno, da obstaja bistven razloček med „punktacijami“ in besedilom programa J. R. Z.

Premočrtna politika ne bi mogla voditi sem: prvotno načelo je zapostavljeno, a uveljavlja se program, ki ima za svoje izhodišče drugo načelo.

„Jutro“ (članek „Igra s punktacijami“ z dne 14. t. m.) je pa ugotavljalo, da je po zaslugi „jugoslovenov“ bila v resoluciji z dne 1. avgusta 1928. leta sprejeta točka, ki pravi, da so se „zgodovinske državne in narodno-politične individualnosti“ odrekle svojemu posebnemu življenju v korist državne skupnosti SHS. „Jutro“ je dalje ugotavljalo, da je bila ta resolucija predhodnica 6. januarja in septembrske ustave iz 1931. leta, ki sta

izvršila njene glavne terjatve: v devetih banovinah je bila dana možnost za najširšo samoupravo proti prizadevanjem za prevlado.

Ali je to resnica?

„Jutro“ je ugotavljalo namreč tudi to, da je omenjena resolucija razglasila takratno ureditev države (vidovdansko ustavo) za uničeno in terjala novo državno ureditev „v smislu polne enakopravnosti“. Dejansko se je pa v resoluciji glasila ta druga točka proti koncu takole (navajamo po „Jutru“ z dne 2. avgusta 1928. leta): „Zató izjavljamo, da je v narodni zavesti dosedanja državna ureditev v celoti uničena z znanimi dogodki in da smo pripravljeni voditi odločen boj za novo državno ureditev, ki bo zajamčila popolno enakopravnost vseh navedenih individualnosti“ (t. j. „kraljevine Hrvatske in Črne gore ter vseh narodnih individualnosti, ki so bile zastopane v Narodnem Veču“).

Bralec naj si sedaj sam odgovori na vprašanje, ali je septembrska ustava 1931. leta ustrezala tej terjatvi resolucije iz 1928. leta, ki jo je „Jutro“ izpustilo, čeprav je bilo v njej bistvo spora.

Ob tristoletnici velikega kmečkega upora na slovenskem Štajerskem

Dne 12. oktobra t. l. je minilo 300 let, odkar je bila izvršena zadnja smrtna kazen nad upornimi slovenskimi kmeti na Štajerskem.

Vzrok upora slovenskih Štajercev leta 1635. je bil isti kakor vedno: trdost nemškega plemiča, ki je zatiral podložnega slovenskega kmeta. Povod je dal ostriški graščak Schrattenbach s svojim ravnanjem. Kmalu se je upor razširil skoraj po vsej deželi. Uporni kmetje so oplenili in deloma razdejali kakih 67 gradov in dvorcev, n. pr. grad na Ponikvi, pri Vuzenici, Jelše, pri Konjicah, Spodnji Polskavi, Zgornjo Polskavo, Fram, Slivnico, Laško ter druge gradove v Savinjski in Šaleški dolini. Oplenili so tudi Planino in Žusem.

Plemiči so se poskrili v utrjene kraje; redovništvo in duhovščina sta ostala na svojem mestu. Od njiju so terjali nazaj desetino in znižanje tlake. Veliko škodo sta trpela kartuzijanska samostana Žiče in Jurklošter ter ženski samostan dominikank v Studenicah.

Vlada je poslala dva komisarja, da bi se pogajala s kmeti in zaslišala njih pritožbe; toda upor se je vedno bolj širil. Sedaj se je vlada odločila, da zaduši upor z orožjem. Mnogi kmetje so zbežali in prosili milosti pri cesarju; do boja je prišlo pri Šoštanju, kjer je bilo nekaj kmetov ubitih, druge so ujeli. Za najhujše upornike so imeli laške in trboveljske podložnike, ki so pa tudi obljubili, da odlože orožje.

Ko je vojaštvo ukrotilo upornike, jim pa niso izplačali mezde, da so lačni, bosi in razcapani plenili po kmetih ne glede, ali je bil kmet upornik ali ne. Mariborski mestni svet je opozarjal deželne stanovalce, da bo mesto ubožalo, ker mora samo skrbeti za vojaštvo. Polagoma je pa nastajal mir; le laški podložniki so se obotavljali, da bi vrnili ugrabljeno blago, oddali orožje in izročili vodje upora, ki so bili izključeni od pomiloščenja. Komisarji so posredovali med kmeti in graščaki, toda do znatnih olajšav za

kmete ni prišlo. Polovljene vodje so odpeljali v zapor v Gradec in Celje. Meseca oktobra so bili glavni vodje kmečkega upora obsojeni na smrt, druge so odpravili v Italijo, tretje pa, ki so bili manj krivi, kaznovali v denarju. Tako je minil tudi ta boj „za staro pravdo“ brez uspeha. (Podatki so posneti po Kovačičevem spisu „Slovenska Štajerska in Prekmurje“, str. 246—250.)

Iz naših časopisov

Slovenec

z dne 13. novembra t. l. se v članku „Se že zbirajo“ poleg drugih listov spominja tudi nas, na kar pa ne mislimo odgovarjati, pač pa bi opozorili na nekaj drugega. Slovenec piše: „Pritisk prejšnjega režima je narod držal v dveh taborih: Eden je bil zanj, za odlikovanje, za službe, za plačane usluge, za vse kar „nese“, drugi pa je — čeprav neprimerno večji — kakor prvi — stal ob strani, klet, si grizel ustnice in stiskal pesti. Zato sta bila samo dva tabora, drugam nisi mogel: ali za ali pa proti. Ta pritisk pa je minil; in — ali ste videli kaj se je zgodilo? Narod se je razpršil kakor otroci, ko stopijo iz šole na cesto. V dobi nasilja tako strnjen se je hotel oddahnuti. Kmalu se je pa začel zopet zbirati... Velika večina se je zbrala v JRZ, nastalo pa je še polno strančic, majhnih, ki jih najnovejši „voditelji“ zbirajo izven glavne skupine... Pojavila se je tudi cela vrsta novih časopisov... Vsi ti voditelji in časopisi pa tako podobno govore in pišejo, da je bilo na prvi pogled jasno, da nimajo drugega namena — če ne celo naloge — kakor da prikličejo vsak zase nekaj ljudi iz narodne skupnosti in jih nekje z unajzopet združijo „za boj proti fašizmu (pa ne proti sovjetskemu) v skupno fronto“...“

— Kar je resnično zavednih ljudi, so v narodni skupnosti, čeprav jih kdo samolastno izključuje iz nje.

Domoljub

z dne 13. t. m. ima na strani 601 dopis „Bela Krajina v drugi luči“. Dopisniku ni prav, da gre toliko „Slovenske zemlje“ v Belo Krajino in boli ga, da je France Špehar v peti številki poročal o zborovanju Katoliške akcije na Željju. Potem pa pravi: „Pri zadnjih volitvah smo sicer dali duška svojemu nezadovoljstvu in z veliko večino glasovali za listo dr. Mačka, a samo zato, da zrušimo Jevtičev režim. (Podčrtano v Domoljubu.)“

— Ali je dopisnik tujec v Jeruzalemu in ne ve, kdo je 5. maja dal povelje: „Nihče na volišče!“? Pa tudi „Domoljub“ je bil nepreviden, da je to podčrtal. Kdo ve, če ni s tem pohujšal katerega svojih malih, da bo iz podobnega vzroka prihodnjič spet glasoval za listo dr. Mačka!

Delavska politika

z dne 13. novembra t. l. ima v članku „Iz notranje politike“ tale odstavek: „V Belgradu občudujejo organizatorični talent in smisel, ki ga ob vsaki priliki pokažejo Slovenci. JNS, ki so jo ustanavljali prej, je imela v Sloveniji najboljše in najštevilnejše člane. Steli smo jih na tisoče. Ravnotako je sedaj že izvršena organizacija JRZ, ki hoče biti seveda nekaj drugega od JNS. — Za JRZ so prepričani, da je pognala že take korenine, da je ne bo več nihče ugonobil in zato bo najbolj Slovincem prihranjena nova preorientacija in pregrupacija.“

— Res, hitro je šlo, kakor po zgledu Jevtičevih poslancev.

Delavski obzornik,

ki izhaja v Ljubljani vsako drugo soboto, je v svoji tretji številki z dne 9. t. m.

Prečitane številke

Slovenske zemlje

**posojajte
sosedom
in prijateljem!**

sporočil naročnikom in čitateljem, da so razlogi, zaradi katerih je list topot izšel samo na dveh straneh, izvenredakcijskega značaja.

— Vidimo, da zahtevajo nove razmere tudi novih besed.

Slovenec

z dne 16. nov. t. l. citira pod naslovom „Nestransko društvo Soča“ okrožnico, ki jo je to društvo letošnje poletje razposlalo svojim članom. V citirani okrožnici svetuje „Soča“ članom, naj naročajo dnevnik „Glas naroda“, ker so na vodstvu imenovanega dnevnika ljudje, ki so nam stali v prejšnjem in tudi sedanjem času ob strani, nudeč nam moralno in materialno podporo.“

Društvo „Soča matica“, pa obvešča v „Jutru“ z dne 17. t. m. „revne člane in vse tiste, ki so bil običajno obdarovani

za božič, da letos ne pride tradiciionalne božičnice, ker so vsa razpoložljiva sredstva izčrpana za druge humanitarne namene.“

— Kdor pozna gospoda, ki je pri „Soči“ vedril in oblačil ter ustanovil tudi „Glas naroda“, mu k tej stvari razlage ni treba.

Skrbite, da bodo tudi Vaši sorodniki in nanci izven Slovenije naročali „Slovensko zemljo“ ter tako podprli naše kmečko-delavsko gibanje.

Domača politika

Slovensko vprašanje in naša mladina.

Pod tem naslovom piše „Slovenija“ z dne 15. novembra t. l.: Slovenstvo je velika obljuba za bodočnost. Poznejši rodovi bodo gledali na današnjo dobo kot na prve plahe, neodločne poizkuse in napore mladega zavedajočega se naroda, da si zagotovi pogoje svojega svobodnega razvoja. Slovenski narod stoji komaj na pragu zavestnega narodnega življenja. Kar je za nami, je malo v primeri s tem, kar je pred nami. Slovenstvo je velika obljuba za bodočnost. Naloga današnjega pokolenja je, da zagotovi zunanje pogoje narodove svobodne rasti... Nobena skupina ne bo trajno vezala mladine, če ne bo v vprašanju slovenstva zavzemala jasnega in odločnega stališča. O tem n. pr. priča marksiizem starejšega kova. Prepada pri nas in izgublja mladino in maso, ker je nezivljenjski, doktrinarski in omalovažuje slovensko vprašanje. Nasprotno pa vidimo, da se je marksistična levica iz teh izkušenj učila ter danes zastopa brezkompromisno slovensko smer in pridobiva prav zato na pripadnikih. Ta proces radikalizacije mladine, posebej še akademske, v slovensko smer se ne da ustaviti, ker je pri zdravi, polnokrvni mladini prirojen pojav. So Slovenci, ki jih ta razvoj skrbi, ker ne vedo, kam nas mladina utegne speljati. V tej svoji bojazni delajo neodpustljive napake. Skušajo slovensko misel umetno utesniti in slovenstvo izključivo vezati na določen svetovni nazor. Čitali smo v listih katoliške smeri — res da samo v nekaterih — članke, ki odrekajo slovenstvo vsemu, kar ni izrečno katoliško in dokazujejo nujnost svetovnonazorne ločitve Slovencev in slovenske mladine v slovenski krščanski in protislovenski svobodomiselnosti ali marksistični tabor. Tako početje je napačno, škodljivo ne samo slovenstvu, ampak tudi stvari, ki bi ji najbolj služilo. Nemogoče je, da bi samostojna mladina sledila takim nazorom in zanesljiveje se ne da odbiti, kakor s takim načinom propagande. Slovenstvo ni vezano na določeni svetovni nazor.

Na te ugotovitve je odgovoril „Slovenec“ z dne 17. t. m. z uvodnikom „Spačeno slovenstvo“, v katerem je značilen tale stavek: „Slovenska nacionalna opozicija predstavlja danes politično barko, ki plove pod lažno zastavo in to je radi razčiščenega našega današnjega političnega obzorja treba že jasno povedati, ker je nemoralno in nedopustno, da bi se protikatoliške in antireligiozne tendence sploh širile pod znamko slovenske narodne misli in narodnih pravic.“

Račun.

Dne 13. novembra t. l. je pri volitvah v skupščinske odbore dobila ena lista 164 glasov, druga pa 145. Navzočih je

bilo 309 poslancev, dva sta bila bolna, drugi se pa skupščinskih sej ne udeležujejo. Ker je po uradnih volilnih ugotovitvah dobilo 311 poslancev 1.747.000 glasov, oddanih je bilo pa vsega skupaj 2.881.000 glasov, odpade potemtakem na 164 poslancev po povprečnem računu 921.000 glasov.

Naši shodi: Za 1. december t. l. sta prijavljena dva naša shoda, eden v Šmartnem na Pohorju, drugi v Slovenski Bistrici. Na obeh bo poročal o političnem položaju g. Stane Lubiški.

Za dne 8. decembra t. l. sta pa prijavljena shoda v Limbušu in Rušah pri Mariboru. Na teh bosta govorila gg. dr. Vekoslav Kukovec in Stane Lubiški.

Vendar obsodba. V znanem „našičkem procesu“, ki se je vlekel kakor morska kača in odkril korupcije nič koliko, je bila slednjič dne 18. novembra t. l. razglašena sodba. Obsojena sta bila bivši minster dr. Niko Nikić na 4 leta ječe, poslanec dr. Dragoljub Jevremović na tri leta, oba pa tudi na trajno izgubo državljskih pravic. Izmed direktorjev družbe je dobil eden 7, drugi 8 let ječe, ostale višje glave pa od štirih mesecev, enega leta do štirih let. Za njimi so bili nagrajeni po zaslugah drugi obtoženci, od katerih so dobili nekateri samo po en mesec zapor. Naši dnevniki so navedli 46 obsojencev. Drugi obtoženci so bili oproščeni.

Državlani ugibljejo seveda, koliko takih procesov bi bilo še treba, da bi izčistili vsaj najhujše rane Jugoslavije.

Oglašajte v „Slovenski zemlji“!

Rezolucija

javnega shoda mož in žena delovnega ljudstva na Jesenicah 13. 11. 1935: Žene in možje delovnega ljudstva, zbrani na javnem shodu za enakopravnost žene na Jesenicah dne 13. novembra 1935, ugotavljamo, da je različno gledanje na pravice moža in na pravice žene barbarstvo, in zahtevamo na vseh področjih javne delavnosti človeka takojšnjo uvedbo enakopravnosti med ženo in možem. Zato zahtevamo predvsem uvedbo natančno take volilne pravice za ženo, za kakršno se borijo moški delovnega ljudstva, t. j. takojšnjo uvedbo splošne, tajne, enake, neposredne, sorazmerne, aktivne in pasivne volilne pravice, spoznavajoč v tej pravici bistvo človekovega vpliva na družbo in pozivajoč vsakogar k trajni borbi za zmago te zahteve.

Ženski vestnik

Proti vojni

(Iz predavanja gospe Grahorjeve).

Kar pomnimo, so si bili vsi kulturni narodi edini v tem, kakšno veliko vrednost ima mir za napredek človeštva in kakšno zlo je vojna. Mirovno gibanje ni bilo še nikoli tako splošno in tako potrebno kakor dandanes. Milijoni ljudi vseh narodov, plemen in svetovnih naziranj izpovedujejo odločno voljo za mir.

Saj je minula svetovna vojna povzročila toliko gorja, da človeštvo ne more še nadalje ostati brezbrizno spricho novih poizkusov nekaterih prenapetežev in koristolovcev, ki bi radi zanetili nov, še strašnejši svetovni požar. Minula vojna je zajela skoraj ves svet in žrtve so bile nepopislne: 10 milijonov padlih, 19 milijonov ranjenih in pohabljenih, 4062 porušenih mest, splošna škoda, ki raste v milijarde. Vse to so strašni nasledki svetovne vojne, ki jih občutimo še dandanes na lastni koži; neurejeni svetovni trg in zamotano denarno gospodarstvo sta povod tudi splošni gospodarski stiski.

Po svetovni vojni je bil odpor proti vojni tako velik, da smo vsi mislili, da do nove vojne ne bo nikoli več prišlo. V ta namen so ustanovile države tudi „Društvo narodov“. Ustanovljenih pa je bilo še mnogo drugih protivojnih organizacij.

Organiziran odpor proti vojni sega daleč nazaj v 17. stoletje. Že 1684. leta so ustanovili protestantje tako imenovano sekto kvekerjev, ki prepoveduje svojim pristašem izdelovati in nositi orožje. Niti za svojo lastno obrambo ga ne smejo imeti. Že med svetovno vojno pa je znana ameriška socialna delavka ustanovila „Mednarodno žensko ligo za mir in svobodo“. Liga je med vojno delala za mir in po vojni je njeno ustanovi-

teljica šla na pot in v raznih državah zbrala na milijone podpisov za takojšnjo razorožitev, ki jih je izročila predsedniku Združenih držav Hooverju. V priznanje njenega vneta dela za mir je dobila 1931. leta Nobelovo nagrado za mir. Mednarodna ženska liga je sklenila počastiti njen spomin s tem, da bo na njen rojstni dan, dne 6. septembra pričela z novim velikim gibanjem za mir.

Sicer pa je splošno znano, da delajo vse ženske organizacije za mir in proti vojni. Saj so pa tudi ženske med svetovno vojno morale preveč trpeti, ko so izgubile na bojiščih svoje najdražje in morale gledati, kako doma njihovi otroci z njimi vred trpe pomankanje.

13. septembra t. l. je odposlanstvo 150 žena iz 56 dežel, ki so zastopale na milijone in milijone članic, izročilo predsedniku „Društva narodov“ spomenico, v kateri žene izražajo upanje, da bo ta mirovna ustanova znala preprečiti pripravljajočo se vojno med dvema njenima članicama.

„Mednarodna ženska zveza“, ki ima včlanjenih nad 40 milijonov članic, ima poseben odbor za mir, ki se trajno udeležuje propagande za mir. V Parizu je bilo nedavno veliko mirovno zborovanje, ki so ga priredile nekatere vneta in dolgoletne delavke za mir in ženske pravice. Tudi na tem zborovanju so bile zastopane vse narodnosti, veroizpovedi in svetovna naziranja.

Iz tega vidimo, da so ženske prve med prvimi, ki z vso vmeno delajo za mir in proti vojni. Zaostati ne smemo za njimi me Slovenke, ki se moramo enodušno pridružiti zahtevi za svetovni mir, ker spada vprašanje vojne in miru vsekakor med najvažnejša vprašanja, ki se neposredno tičejo tudi žena.

Dr. Šobar Štefan

zdravnik

javlja, da je **otvoril**

privatno ordinacijo v Črnomlju

Občinske volitve na Ježici. Naročniki našega lista so nam sporočili: „Dne 15. decembra t. l. bodo pri nas občinske volitve, ker se je del ježiške občine priključil Ljubljani. Postavljeni bosta dve listi: lista pristašev J. R. Z. in enotna lista Združene opozicije, katere nosilec je g. Dovč Ignacij, posestnik v Mali vasi št. 9. Somišljeniki Slovenske zemlje na Ježici bomo glasovali za opozicijsko listo, ker tudi načrt za občinsko delo, katerega nam je opozicijski volilni odbor razložil, v glavnem ustreza našim zahtevam glede občinskega gospodarstva.“

Državni proračun za 1936/37. Dne 19. novembra t. l. je bil predložen predlog za proračunsko leto 1936/37.

Znaša dinarjev 10.307.000.000.—, kar je za okroglo 500 milijonov dinarjev manj od sedanjega. Med izdatki tega proračuna so nekatere postavke znižane, nekatere pa zvišane. Čudno je pa, da je zvišana postavka pokojnin in invalidske podpore, ko celo slovensko glasilo J. R. Z. prizna, da se invalidske podpore avtomatično znižujejo in da so bile tudi pokojnine reducirane. Torej bi bilo vendar le dobro pregledati, kdo vse pri nas dobiva pokojnine in za kakšne zasluge. Ministrstvo za socialno politiko dobi pa po tem proračunu okroglo 3 milijone dinarjev manj, čemur se pa nič ne čudimo, ker proračuna niso sestavljali brezposelni.

Iz naših krajev

Glas s koroške strani.

Kljub temu, da je dandanes pri nas slovenski narod razcepljen v različne skupine in stranke, vendar poleg vsega tega še lahko trdimo, da obstajata v glavnem med nami le dve vrsti ljudi. Eni nenehoma trdijo, da je vse slabo, kar je starega, in vse dobro, kar je

novega. Vedno govorijo o neki zlati svobodi, ki obstaja, a služi le nekim posameznikom. Ti posamezniki so si v zadnjih letih prilastili zares preveč svobode; proti božjim in človeškim zakonom hočejo oropati delovno ljudstvo skoraj vseh pravic. Druga vrsta ljudi so tisti, ki odkrito priznavajo,

da ni vse dobro, kar je novega, pa tudi ne vse slabo, kar je starega. Da bi mogli spoznati, koliko imajo prav prvi ali drugi in da bi v bodočnosti znali ubrati pravo pot, je potrebno, da si pokličemo v spomin važne dogodke zadnjih let. Z zedinjenjem je nastopila tudi v našem podeželskem življenju nova doba. Službe nekdanjih nemških oblastnikov so zasedli domači slovenski rojaki. Oživilo je upanje, da bo konec preziranja in zapostavljanja. Pojavile so se takoj deloma domače, po večini pa priseljene tuje osebe, ki so znale pritegniti v političen vrtnec tudi naše mirno, skromno slovensko ljudstvo. Z veliko naglico so se začele ustanavljati razne politične stranke, nova društva so rastla kot gobe po dežju. Narodnih veselje je bilo prva leta po zedinjenju po naših obmejnih krajih toliko, da jim je že primanjkovalo praznikov in nedelj. Politika je oživela, navdušenje je postalo veliko, obljube tudi. Cene raznim pridelkom so vidno rasle, denarja med narodom je bilo vsak dan več. Našemu delovnemu ljudstvu se je obetala res zlata doba. A narod, pijan in omamljen od zmagovalstva se je razvadil in ni znal sebi v prid izkoristiti dane prilike. Za solncem so prišli le prekmalu črni oblaki. Razvrednotenje kmečkih pridelkov in zemlje se je pričelo, denar se je začel skrivati očem ubogih in zbirati pri tako imenovanih boljših ljudih, deloma je odromal v tujino. Hranilnice in drugi denarni zavodi so zaprli svoje blagajne, razne dajatve pa so se večale in rastle. Kriza je neusmiljeno in brezobzirno zajela vse naše podeželsko ljudstvo. Kmetije gredo na boben, domače obrti pešajo. Na eni strani raste število beračev in brezdomcev, na drugi strani pa število domačih grofov in baronov.

Ljudstvo pričinja spoznavati, da je nevarno nasedlo kapitalističnim limanicam. Nekdaj tako dobro, voljno in zaupno postaja danes nejevoljno, nezaupno in topo. Ali to ni nič čudnega, saj vemo, da gre največji del navdušenja skozi želodec. V raztrgani, lačni in zapostavljeni osebi je pač težko najti navdušenega človeka. Res je današnjega stanja marsikdo precej sam kriv, ker je menil, da ne bo nikoli zmanjkalo in je razsipal. Večji del gorja pa mora prenašati ljudstvo po krivdi tistih gornjih deset tisočev, ki ne morejo dosti prehvaliti že uvodoma omenjene svobode. Le-ti so pozabili na svoje nekdanje obljube, ne zavedajo se, da pripada tudi ubogemu človeku po božji volji kos vsakdanjega kruha. Resnične so besede, ki jih je zapisal Petja Robotkin v Grudi: „Težke ure, čudni časi, sveteči naši so zastave prevrnili. Z vseh strani mešetarji v tih svet so pali, za steklen drobiž bi radi vse prodali.“ Kak učen gospod pa še vedno piše in trdi: „Mi smo agrarna dežela in dobro se pri nas živi.“

K zadnji trditvi dodajam pripombo: Zares je naš svet dovolj bogat in za vse bi bilo dovolj kruha, če bi ga prav razdelili. Časi, v katerih živimo, so hudi in čudni.

Poskrbimo, da tedaj ne bomo nastopali ločeno. Prižnavamo, da še vedno velja pregovor „Denar je sveta vlada“ — vendar pa smo prepričani, da bi se morale žalostne gospodarske razmere izboljšati tudi delovnemu ljudstvu, če bi milijoni delovnih ljudi nastopali skupno drug drugemu v pomoč in podporo.

Agitirajte za „Slovensko zemljo“! Skrbite, da bo imela v vsaki vasi vsaj enega naročnika!

Naš današnji program je klic po združitvi vseh ljudi, ki resno mislijo na pošteno in nesebično delo v korist slovenskemu delovnemu ljudstvu.

Domačin.

Iz velikolaške občine.

Gospod urednik! Naj Vam danes tudi iz našega kraja damo vedeti, kako je. Slabo je, da se Bogu usmili. Seveda fisticim, ki imajo plače od države, sami in še njih žene povrh, ni hudega. Ti vidijo vsak mesec gotov denar, dosti denarja in malo jih briga ali je letina dobra ali slaba. Kmetije, delavci, pa majhni uradniki in majhni štacunarji smo pa siromaki. Morda mi še verjeli ne bi, če bi Vam popisoval, kakšen stradež in kakšna revščina je marsikje po kmetih. Grunti so majhni, pridelamo malo. Včasih smo z lesom zaslužili, zdaj pa tudi z lesom ni dosti. Železnico imamo že dolgo, ali zdaj nam malo koristijo, ko nimamo denarja za vožnjo. V Ljubljano hodimo spet kar peš kakor naši stari očetje. Po hribih delajo klince (zobotrebce). Cela družina dela, da napravi v enem dnevu 40 zvezkov, na Rašici ali v Laščah dobi zanje pa štiri dinarje. Veste, da potem ni pri hiši ne soli ne žigalic ne tobaka ne luči in da so ljudje strgani kakor cigani.

Eno dobro pa je v tej sili. Ljudje prihajajo k pameti. Včasih smo bili tako neumni, da smo rekli, tega in tega volimo, pa bo vse dobro. Zdaj pa vidimo, da nam ne bo prej dobro, dokler ne bomo tudi sami kaj napravili. Saj en sam človek res ne more vsemu kaj, in če bi bil še tako bistroumen, nima tiste priprave, da bi jo kar zavrtel in vsem pomagal. Zdaj smo spoznali, da ne rabimo takih ljudi, ki bi nam dosti obljubovali, ampak rabimo take, ki nas bodo vodili, ne da bi nam branili delati zase in za vse. Zato pa pravimo vsakemu, ki reče: „Saj tudi dr. Maček ne bo nič naredil“, le pomagajmo mu, pa bo dosti napravil. Zdaj nas je že dosti za Mačka, tudi takih, ki so bili prej za druge. Vidijo, da je pošten, ker ni hotel minister postati in ljudstva pustiti. Prosim, pošiljajte eno Slovensko zemljo na tale naslov V tej vasi bi jo tudi radi brali, pa ne premore nobeden toliko, da bi se sam naročil. Jo bodo skupaj brali in tudi skupaj znobočali za naročnino. Le brez skrbi bodite. Se Vam zahvalim, da v Vašem listu tako pošteno pišete, kakor je res za ljudstvo prav in se ne daste nič motiti od tistih, ki bi radi, da bi bilo samo zanje prav. Vas lepo pozdravim in se drugič še kaj oglasim.

L a š č a n.

Iz logaškega okraja.

Vse se spreminja in tudi v našem obmejnem kraju se je marsikaj spremenilo. Saj se je moralo, ko je od volitev 5. maja toliko slabega in gnilega ostalo. Toda glejte in strmite! Gospodje, ki so 5. maja nevedno in odvisno ljudstvo s tako silo pehali v Jevtičev tabor, nečejo zdaj o svojem nekdanjem krušnem očetu Jevtiču kar nič več slišati. Zdaj bi na mah vsi radi bolj stanovitnega očeta in ta se zdi nenadoma vsem dr. VI. Maček. Ravno tisti „pofovski“ kruhoborci, ki so 5. maja brusili svoje grde jezike in rekli, da dr. Maček še zaščite ni vreden, bi bili zdaj radi prvi za njim. Toda ne gre, ljudje imajo boljši spomin kakor ti gospodje in dobro vedo, kdo je letos 5. maja razpošiljal letake, v katerih je stalo:

„Nekateri agitirajo za tako zvano Mačkovovo listo. Maček se briga le za Hrvaško, nas Slovence bi vrgel Nemcem in Lahom. Hrvaškim advokatom ne bomo nasedli. Kdor glasuje za Mačkovovo listo, je izdajalec naroda slovenskega.“

Pa še kaj drugega je bilo v letakih, kar nam bo prav prišlo, kadar se bomo

bolj natanko pomenili s poslanci, ki se jih je narod na vse kriplje otesal, pa so nam jih nekateri „pofovski generali“ vsilili. Naj le nikar ne mislijo, da nas bodo še kdaj zastopali taki, ki so izdajali zdaj Uzunovića zdaj Jevtića, pa bi še v tretje radi koga izdali, najrajši pa seveda ves narod. Ne pojde več, nam se odpirajo oči in zdaj ko imamo Slovensko zemljo, vemo, kaj moramo storiti. Pripravljamo se na trenutek, ko bo prišla prava narodna volja na dan. Tu imate dva naslova novih naročnikov in bodite mi pozdravljeni vsi, ki Slovensko zemljo pišete, in vsi, ki jo berete.

Logatčan.

Iz Bele Krajine.

V Jurovskem Brodu. 10. novembra t. l. smo imeli v Jurovskem Brodu pri Metliki svoj kmečki shod. Udeležilo se ga je veliko kmečkega ljudstva iz te in one strani Kolpe. Videli smo konjenike v narodnih nošah in kmečke fante in može, ki so prikorakali s karlovških ravnin pod narodnimi zastavami. Sila ljudi je bilo iz črnomeljskega okraja. Prišli so enako od kočevske meje kot z ravninskih krajev, nekateri peš, drugi na vozovih. V metliškem okraju ga menda ni bilo kraja, ki ne bi bil močno zastopan. Skratka: vse, kar živi tostran Gorjančev in se zanima za politično življenje, je ta dan pohitelo v Jurovski Brod, da složno izpove, kaj je narodu sveto in kaj je narodu treba. Sredi travnika je bil oder, dvanaest govornikov je deset-tisočglavi množici jasno povedalo, po kakšni poti moramo hoditi.

Vsem, ki smo doživeli Jurovski Brod, ostane ta dan do smrti v spominu. Bolj kot prej nam je pravica vzor, kmečko-delavska sloga voditelj, ljubezen do rodne grude in svobode pa izvir neustrašene delovne volje. Naj bi nas tudi po končanem delu kdaj Jurovski Brod združil, da se zahvalimo vsem, ki se danes žrtvujejo za narodovo pravično stvar.

F r. Š p.

Obrh pri Dragatušu. Bil sem na shodu Združene opozicije v Jurovskem Brodu onstran Kolpe, a Vam ne bom opisoval zborovanja in govorov. To bodo že drugi storili. Jaz bi Vam le rad povedal, s kakšnih navdušenjem smo šli na shod, da čujemo odkrito in resnično besedo iz ust, ki jim zaupamo. Peš smo se napotili nekateri na 25 km dolgo pot do Črnomlja, naprej pa z vlakom. Drugi so se odpeljali z vozovi in kolesi, okrašenimi z narodnimi zastavami. Vsi smo med potjo navdušeno vzklíkali. Bilo nas je kakor lista in trave, od 16letnega mladeniča, ki mora dandanes že mlad okusiti bridkosti trdega življenja, do zrelih in sivih mož, ki so že kaj sveta videli ter doživeli dobre in slabe čase. Vasi so se skoraj izpraznile in vsi moški so hiteli proti Metliki. Doma so ostali le stareci, pa nekaj zasleplencev, ki ne vidijo svojih izkoriščevalcev in zatiralcev. Shod se je začel opoldne in trajal dve uri in pol. Po shodu se je večina ljudstva iz črnomeljskega okraja odpeljala z vlakom nazaj ter med vožnjo neprestano vzklíkala dr. Mačku. Ko so pa v Črnomlju na postaji izstopili, je več sto mož in fantov v vrsti korakalo v Črnomelj in klicalo „Živio dr. Maček, živio kmečka svoboda.“

Lepo je bilo in vsi ljudje so nas navdušeno pozdravljali. Take pozdrave pošiljam pa zdaj tudi Slovenski zemlji in njenim naročnikom.

L. K.

Iz kranjske okolice. Tudi pri nas se samo še rijemo skozi življenje. . . . Kar prodaj, je poceni — hvali še Boga, da si sploh prodal — kar pa kupuješ, je drago, da je joj. Zima je tu, pa otroci tekajo še boši in kdor dela, je strgan. Le nekateri, ki živijo na račun drugih, se dandanes lahko oblačijo. Pri spo-

dobnih ljudeh je povsodi ista tožba: denarja ni, denarja ni! Včasih se pa domislamo, da je denar, čeprav ga mi nimamo. O, je denar, je! Nekaj je poskritega, nekaj ga je po tujih deželah, nekaj ga je pa letos doma „o kresu“ zmrznilo. Vendar slednje nemara ne bo čisto res, zakaj dosti denarja se je že prej posušilo.

Seveda, če bi bilo več poštenja in več pameti, bi bilo tudi več denarja. Nam bi že dosti pomagalo, če bi n. pr. naša hranilnica delala skupaj z mlekarjo. Posodila bi ji denar, ljudje bi ga dobili v roke in bi potem tudi lahko hranilnici plačevali obresti od dolgov. Hudo je, ko človek ne vidi nikjer prave volje, da bi kdo ljudem pomagal vsaj toliko, kolikor bi jim lahko. Marsikaj bi bilo bolje, če bi imeli nekateri bolj mirne jezike, pa bolj gibčne roke, če bi bili drugi manj zaslužni, pa bolj požrtvovalni in tretji manj častihlepni, pa bolj dobri. Vsi čutimo, da prej ne bo bolje, dokler ne bodo tudi ljudje boljši in bolj pametni. Pozdravljam Vas

Cerkljan.

Iz uredništva in uprave:

S prvo številko „Slovenske zemlje“ ne moremo nikomur več postreči, ker nam je vsa pošla. Če nam more pa kdo še kak izvod poslati ali vrniti, prosimo.

Položnice za naročnino. Vsakemu novemu naročniku pošljemo hkrati z listom položnico. Ne moremo pa prilagati položnic kar vsaki številki, dokler kdo ne plača, ker položnice stanejo denar. Zato prosimo, naj vsak, kdor je poslano položnico izgubil ali pokvaril, kupi drugo položnico, ki jo dobi na vsakem poštnem uradu ter nam nakaže denar, kakor smo razložili že v šesti številki. To je cenejše, kakor če nam piše dopisnico, naj mu pošljemo položnico.

Opozorilo. Nekateri naši naročniki v Prekmurju se boje, da bi jim oblast zaradi našega lista delala sitnosti, nekateri pa na žalost celo mislijo, da je „Slovenska zemlja“ tajen in prepovedan list, čeprav vidijo, da ga ne razpošiljamo skrivaj. Zato le nič strahu; kajti kdor je 5. maja imel pogum, da je glasoval za dr. Mačka, mora imeti tudi zdaj pogum, da naroči „Slovensko zemljo“, čeprav kakemu domačemu občinskemu mogotcu to ni prav.

Urednik in upravnik odgovarja:

Raznim vnetim razširjevalcem „Slovenske zemlje“. Hvala za poslane naslove naročnikov.

R. Š. iz Š. Hvala, obračun v redu.

A. L. v R. Hvala za pojasnilo.

A. S. v L. Ne soglašamo. Mi ne vidimo napredka, če imajo svobodo zdaj ti, zdaj drugi. Prava državljanska svoboda mora veljati za vse hkrati.

Obracun! P. Čemu naj brcamo mrtve lisjake? Mar ni živih dovolj?

Zas. nameščeneec R. A. Imate prav, iz javnega denarja plačane službe bi morale biti javno razpisane; toda mi ne vemo, kdaj so bile pri T. O. I., Magistratu, Pok. zavodu, O. U. Z. D., Del. zbornici itd. proste službe razpisane in kako so jih oddajali. Izvolite vprašati naravnost pri teh ustanovah. Sicer pa ne verjamemo, da bi imeli brezposelni zas. nameščenci kje prednost. Še celo pri Pok. zavodu ne, kjer bi bilo to najbolj naravno, kajti baje so celo tam v službah dvojni zaslužkarji.

A. St. v Zr. Obžalujemo, pri najboljši volji ne moremo.

Zenski vestnik. Dve stvari smo morali odložiti.

Dr. Š. Pride prihodnjič na vrsto. Hvala!